ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Factors affecting happiness in the farming practices of undergraduates in agricultural and environmental education program, faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

Received: October 28, 2018
Revised: February 13, 2019
Accepted: February 14, 2019

ลิขสิทธิ์ มณีพรหม (Likasit Maneeprom)**
ประสงค์ ตันพิชัย (Prasong Tanpichai)***
อภิชาติ ใจอารีย์ (Apichart Jai-aree)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) ศึกษาระดับความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ทำการศึกษากับกลุ่มประชากร คือ นิสิตปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2561 ชั้นปีที่ 1 – 4 จำนวน 256 คน โดยใช้แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน E-mail: likasit1702@gmail.com โทรศัพท์มือถือ: 088-302-8120

Master of Arts Program Department of Human and Community Resource Development. Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Kamphang saen campus

***รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน E-mail: fedupst@.ku.ac.th โทรศัพท์มือถือ: 081-986-4141

Associate Professor, Dr., Department of Human and Community Resources Development, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. E-mail: fedupst@.ku.ac.th phone number: 081-986-4141

***รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน E-mail: feduacj@ku.ac.th โทรศัพท์มือถือ: 081-941-8776

Associate Professor, Dr., Department of Human and Community Resources Development, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. E-mail: feduacj@ku.ac.th phone number: 081-941-8776

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาอยู่ในระดับมาก (μ = 3.94, σ = 0.54) และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า ตัวแปรความรักในงาน สิ่งอำนวยความสะดวก สุขภาพกาย และสัมพันธภาพกับอาจารย์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาได้ร้อยละ 74.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y}$ = - 0.142 + .706 X_3 + .114 X_8 + .112 X_1 + .098 X_7

คำสำคัญ : ความสุขในการทำงาน, งานฟาร์ม, เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

Abstract

The purposes of this study were to 1) investigate the level of happiness in the farming practices of undergraduates in Agricultural and Environmental Education program, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, and 2) identified the factors affecting happiness in the farming practices of undergraduates in Agricultural and Environmental Education program, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University. The population consisted of 256 undergraduates for the first semester of the 2018 academic year. Tools for measuring the happiness in the farming practices were questionnaires. Data were analysed using statistical methods comprising frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that the overall mean happiness in the farming practices of undergraduates in Agricultural and Environmental Education program was at a high level (μ = 3.94, σ = 0.54). In addition, the results from stepwise multiple regression analysis indicated factors affecting happiness in the farming practices of undergraduates in Agricultural and Environmental Education program. The factors included a passion for work, facilities, health, and good relationships with instructors that had statistically significant affecting happiness in the farming practices of undergraduates in Agricultural and Environmental Education program at the 0.001 level. These factors accounted for 74.1 percent of variance happiness in farming practices. The prediction equation in raw score $\hat{Y}$ = - 0.142 + .706 X_3 + .114 X_8 + .112 X_1 + .098 X_7

Keywords: happiness working, farming practices, agricultural and environmental education

บทนำ

การสร้างความสุขในการทำงาน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ อีกทั้งความสุขในการทำงานยังส่งผลต่อการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และทักษะด้านพฤติกรรม เกิดผลดีกับทั้งระดับตัวบุคคลที่จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และกับองค์กรที่จะส่งผลให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพ และมีผลิตภาพสูงมากยิ่งขึ้น บุคลากรภายในองค์กรร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน มีความกระตือรือร้น รักและผูกพันต่อองค์กร ก่อให้เกิดองค์กรเข้มแข็ง (อธิคุณ สินธนาปัญญา และคณะ, 2557) ความสุขในการทำงาน จึงเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคนในองค์กร (นฤมล แสวงผล, 2554) การปฏิบัติงานด้วยความสุขสนุกมีความผูกพันกัน มีความพอใจที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงานปฏิบัติงานด้วยความรู้สึกอยากที่จะทำงานมีความผูกพันในงานและทำให้คงอยู่ในองค์กรอย่างมีความสุข (Manion, 2003) ถือได้ว่าความสุขในการทำงานของคนในองค์กรมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและองค์กรอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีปณิธานมุ่งมั่น ในการสั่งสมเสาะแสวงหา และพัฒนาความรู้ให้เกิดความเจริญงอกงามทางภูมิปัญญา ที่เพียบพร้อมด้วยวิชาการ จริยธรรม และคุณธรรม ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2559) โดยฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ภายใต้คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนงานฟาร์ม นิสิตที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ฐานงานฟาร์มจะมีความเป็นผู้นำ มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้อย่างหลากหลายครอบคลุม (กาญจนา ทรัพย์นุ้ย, ประสงค์ ตันพิชัย, และ วีรฉัตร์ สุปัญโญ, 2555) เป็นการเผยแพร่องค์ความรู้โดยนำความรู้จากทฤษฎีในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงนอกห้องเรียน ในรูปแบบเสริมประสบการณ์และทักษะทางด้านการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ผ่านการจัดกิจกรรมฐานงานฟาร์มให้กับเยาวชน เป็นการฝึกฝนทักษะความรู้ ความสามารถของนิสิต หล่อหลอมให้นิสิตมีความรับผิดชอบในหน้าที่มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ การได้เป็นอย่างดี มีความกล้าในการแสดงออก และนำความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์ได้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความสุขกับการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินไปควบคู่กัน อันจะเป็นประโยชน์แก่บุคคล องค์กร ผลงาน ตลอดจนสุขภาวะของบุคคลในองค์กรนั้น ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับความสุขและปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภายในฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เกิดการทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีการพัฒนาด้านความรู้ด้านทักษะด้านพฤติกรรม ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่จะทำให้นิสิตมีความสุขในการทำงานยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีความสุขในการทำงานพบว่า Warr (2007) กล่าวถึง ความสุขในการทำงานว่าเป็นความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงานหรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงานเพื่อเป็นฐานของการมีชีวิตที่ดีถือได้ว่ามีความสำคัญมากสำหรับมนุษย์ ทั้งในการทำงานและชีวิตส่วนตัวบุคคลเสาะแสวงหาและปรารถนาที่จะมีความสุขสามารถพัฒนาให้เกิดความสุขในการทำงานได้ อันประกอบไปด้วย

1. ความรื่นรมย์ในงาน เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นในขณะทำงานโดยเกิดความรู้สึกสนุกสนานกับงาน และไม่มีความรู้สึกวิตกกังวลใดในการทำงาน

2.ความพึงพอใจในงาน เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นในขณะทำงานโดยเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินชอบใจ พอใจ เต็มใจสนใจมีความถูกใจและยินดีในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน

3.ความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นในขณะทำงานโดยเกิดความรู้สึกอยากทำงาน มีความตื่นตัวทำงานได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วกระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวาในการทำงาน

Manion (2003) กล่าวว่า ความสุขในการทำงานคือ ผลที่เกิดจากการตื่นรู้ซึ่งเป็นผลตอบสนองจากการกระทำ การสร้างสรรค์งานของตนเอง มีความปลาบปลื้มใจ นำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงการรับรู้และการแสดงออกที่เกี่ยวกับการทำงานการปฏิบัติงานด้วยความสุข ความสนุกมีความผูกพันกัน มีความพอใจที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงานปฏิบัติงานด้วยความรู้สึกอยากที่จะทำงาน มีความผูกพันในงานและทำให้คงอยู่ในองค์กรต่อไป Manion ได้เสนอแนวคิดความสุขในการทำงานนั้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ด้านการติดต่อสัมพันธ์ หมายถึง การรับรู้พื้นฐานที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรที่ทำงานโดยบุคลากรที่ร่วมกันทำงาน เปิดสังคมการทำงานขึ้นเกิดสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรที่ตนปฏิบัติงาน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสนทนาพูดคุยอย่างเป็นมิตรให้การช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือจากผู้ร่วมงาน เกิดมิตรภาพระหว่างปฏิบัติงานกับบุคคลต่าง ๆ และ รู้สึกมีความสุขตลอดจนหลับรู้ได้ว่าทามกลางเพื่อนร่วมงานมีความรักและความปรารถนาดีต่อกัน

2. ด้านความรักในงาน หมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกรักและผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับงาน รับรู้ว่าตนมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความยินดีในสิ่งที่ เป็นองค์ประกอบของงาน กระตือรือร้น ตื่นเต้น ดีใจเพลิดเพลิน ในการที่จะปฏิบัติงานและปรารถนาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ รู้สึกเป็นสุขเมื่อได้ปฏิบัติงานมีความภาคภูมิใจในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ

3. ด้านความสำเร็จในงาน หมายถึง การรับรู้ว่าตนเองปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ท้าทายให้สำเร็จ มีอิสรภาพในการทำงาน เกิดผลลัพธ์การทำงานในทางบวก ทำให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในชีวิต เกิดความภาคภูมิใจในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จมีความก้าวหน้าและทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา

4. ด้านการเป็นที่ยอมรับ หมายถึง การได้รับรู้ว่าตนเองได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานได้รับรู้ถึงความพยายามเกี่ยวกับเรื่องงานที่ตนได้ปฏิบัติ ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ได้รับความคาดหวังที่ดีในการปฏิบัติงานและความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ร่วมงานตลอดจนได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง

พรรนิภา สืบสุข (2548) กล่าวว่า ความสุขในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำในสิ่งที่ตนเองรัก รู้สึกสนุกสนาน และศรัทธาในงานที่ทำ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ที่ได้รับเกิดการสร้างสรรค์ในทางบวก

จรรยา ดาสา (2552) กล่าวว่า การสร้างความสุขในที่ทำงานถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่ทำให้ให้การบริหารองค์กรเป็นไปได้ด้วยความสะดวกราบรื่น เนื่องจากการที่คนในองค์กรมีความสุข จะเป็นการเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ลดความเครียดและความขัดแย้งในองค์กร ช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รวมสิริ เมนะโพธิ (2550) กล่าวว่า การทำงานอย่างมีความสุขนั้น หมายถึง ภาวะในการที่พนักงาน ทุกคนรู้สึกมีความสุขกับการทำงาน ทำงานเหมือนไม่รู้สึกว่าตนเองได้ทำงาน และผลงานที่ออกมานั้นมีประสิทธิภาพและตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งในระดับพนักงานและองค์กร ความสุขในการทำงานประกอบด้วยปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข 5 ด้าน คือ

1. ผู้นำ หมายถึง ระดับผู้บริหารหรือหัวหน้างานในระดับองค์กร ที่มีสถานะสำคัญในการส่งเสริมหรือสร้างให้พนักงานเกิดการทำงานอย่างมีความสุข โดยผู้นำในแบบดังกล่าวจะมีลักษณะที่ส่งเสริมและสร้างทีมงานภายใต้บังคับบัญชา มีการสร้างแรงจูงใจสร้างแรงปรารถนาในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

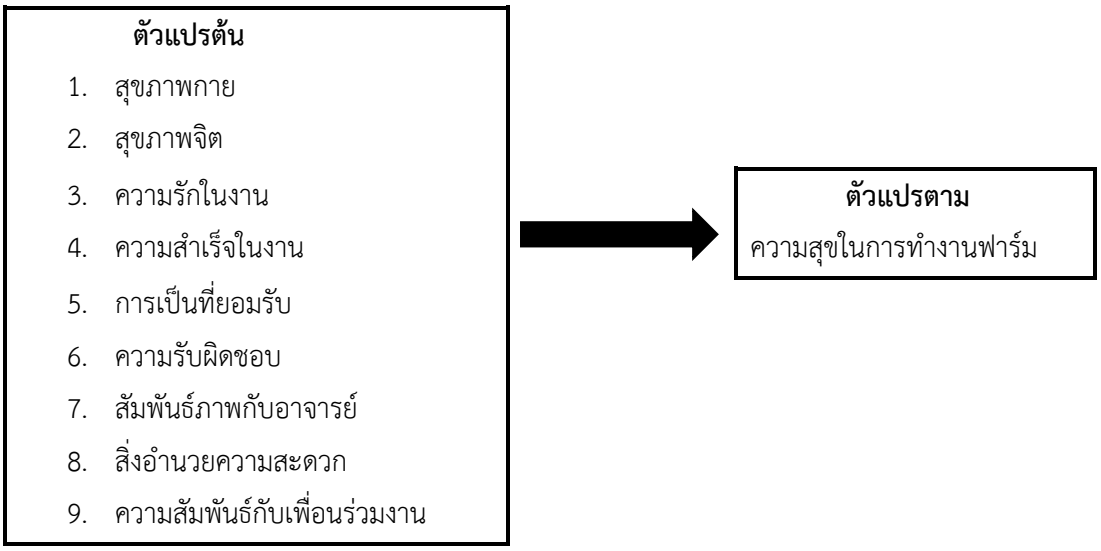
2. ความสัมพันธ์ในที่ทำงาน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กันในที่ทำงานระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกัน โดยลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นจะต้องมีความผูกพันที่แน่นแฟ้นในกลุ่ม และให้การยอมรับซึ่งกันและกัน

3. ความรักในงาน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลต้องปฏิบัติเพื่อให้ภารกิจที่ตนเองได้รับมอบหมายนั้นบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้ โดยบุคคลที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ตนเองทำและทำด้วยความเต็มใจ ไม่รู้สึกอึดอัดในเวลาทำงาน

4. ค่านิยมร่วมขององค์กร หมายถึง พฤติกรรมของคนในองค์กรที่ยึดถือ เป็นพฤติกรรมร่วมและมีการปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร

5. คุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) สภาพการทำงาน 2) การมีส่วนร่วมของพนักงาน และ 3) การคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ในการทำงานซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์กรและพนักงานในการที่จะหาจุดที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันเพื่อให้พนักงานมีประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นตัวแปรตาม คือ ความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา อันประกอบด้วย ความรื่นรมย์ในงานฟาร์ม ความพึงพอใจในงานฟาร์ม และความกระตือรือร้นในการทำงานฟาร์ม และได้คัดเลือกปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสุขในการทำงานของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มาทั้งหมด 9 ปัจจัย โดยกำหนดให้เป็นตัวแปรต้น ประกอบด้วย สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน การเป็นที่ยอมรับ ความรับผิดชอบ สัมพันธภาพกับอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวก และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และกำหนดเป็นกรอบการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) เพื่อหาความสัมพันธ์และระดับความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิต โดยมีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ชั้นปีที่ 1- 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2561 จำนวน 256 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารต่าง ๆ และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่จะทำการศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำถามแบบปลายปิด และคำถามแบบปลายเปิด เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามตรวจสอบรายการ และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อ ความสุขในการทำงานฟาร์ม ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรื่นรมย์ในงานฟาร์ม ด้านความพึงพอใจในงานฟาร์ม และด้านความกระตือรือร้นในงานฟาร์ม เป็นแบบสอบถามที่มีมาตรประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 แบบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์ม แบ่งเป็น 9 ด้าน ประกอบด้วย สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน การเป็นที่ยอมรับ ความรับผิดชอบ สัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวก และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยใช้ตัวเลือกตอบมีลักษณะเป็น

มาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามแต่ละข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุดเพียงระดับเดียว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ ความสอดคล้องครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถาม โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence Index (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้กับ ศิษย์เก่าสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์พบว่า ในด้านความสุขในการทำงานฟาร์มมีค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .925 และในด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .984

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความสุขในการทำงาน และปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิต

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เป็นอิสระต่อกันและทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปร การแปลผลค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์ม ที่คำนวณได้มาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า ภาพรวมความสุขอยู่ในระดับมาก (μ = 3.94, σ = 0.54) เมื่อพิจารณาในรายด้าน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

ด้านความรื่นรมย์ในงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ถึงแม้ว่างานฟาร์มที่นิสิตทำอยู่จะต้องใช้ความอดทน แต่นิสิตก็ไม่เคยจะรู้สึกหมดกำลังใจที่จะต่อสู้ อยู่ในระดับมาก (μ = 3.99, σ = 0.83) รองลงมาคือ นิสิตรู้สึกมีอิสระในการทำงานฟาร์ม เช่น สามารถที่จะเข้าไปเรียนรู้โครงการเห็ด โครงการข้าวโพด โครงการไส้เดือนและโครงการอื่น ๆ ได้ อยู่ในระดับมาก (μ = 3.98, σ = 0.84)

ด้านความพึงพอใจต่องานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า งานฟาร์มในความรู้สึกของนิสิตเป็นงานที่สร้างความภูมิใจกับตัวนิสิต เช่น สามารถที่จะปลูกผักกินเองได้ สามารถขยายพันธุ์พืชเองได้ สามารถเลี้ยงชีพในอนาคตได้ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก (μ = 4.41, σ =0.67) รองลงมา คือ นิสิตภาคภูมิใจที่จะพูดหรือบอกคนอื่นในงานฟาร์มที่ทำหรือรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.25, σ = 0.72)

ด้านความกระตือรือร้นต่องานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา พิจารณาในรายข้อ พบว่า นิสิตทำงานฟาร์มด้วยความเต็มใจอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.11, σ = 0.80) รองลงมาคือ หากประสบปัญหา เช่น โรคพืช แมลงศัตรูพืช เข้าทำลายพืชที่นิสิตปลูก นิสิตจะพยายามเร่งรีบหาทางแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุดและทันท่วงที (μ = 4.05, σ =0.74) รายละเอียดแต่ละข้อ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความสุขในการทำงานฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N=256)

ประเด็นความสุขในการทำงานฟาร์ม	μ	σ	ระดับความสุข
ความรื่นรมย์ในงานฟาร์ม			
1. นิสิตรู้สึก สนุกสนาน กับฟาร์มที่ทำอยู่ เช่น การทำเห็ด การปลูกผัก การจัดจำหน่ายผลผลิตต่าง ๆ เป็นต้น	3.92	0.76	ความสุขมาก
2. นิสิตรู้สึกไม่ตึงเครียดในขณะทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ หรืองานที่ได้รับผิดชอบ	3.85	0.77	ความสุขมาก
3. งานฟาร์ม เช่น การปลูกผัก ปลูกข้าวโพด การทำเห็ด ไม่ทำให้นิสิตรู้สึกเบื่อหน่าย	3.80	0.83	ความสุขมาก
4. นิสิตรู้สึกร่าเริงเบิกบานใจเวลาทำงานฟาร์ม เช่น ในขณะที่ปลูกผัก ย้ายกล้าผัก เก็บผลผลิต เป็นต้น	3.84	0.75	ความสุขมาก
5. นิสิตรู้สึกเพลิดเพลินกับงานฟาร์มจนลืมความกังวลใจในขณะนั้น ๆ	3.65	0.85	ความสุขมาก
6. นิสิตรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กดดันในเวลาทำงานฟาร์มถึงแม้จะเป็นงานที่เหนื่อยและงานหนัก เช่น การขุดดิน ขนเห็ด ถากหญ้า เป็นต้น	3.73	0.93	ความสุขมาก
7. นิสิตรู้สึกมีอิสระในการทำงานฟาร์ม ฯ เช่น สามารถที่จะเข้าไปเรียนรู้โครงการเห็ด ข้าวโพด ไส้เดือน และอื่น ๆ ได้	3.98	0.84	ความสุขมาก
8. ถึงแม้ว่างานฟาร์มที่นิสิตถึงอยู่จะต้องใช้ความอดทน แต่นิสิตก็ไม่เคยจะรู้สึกหมดกำลังใจที่จะต่อสู้	3.99	0.83	ความสุขมาก

(N=256)

ประเด็นความสุขในการทำงานฟาร์ม	μ	σ	ระดับความสุข
9. นิสิตรู้สึกว่าเวลาทำงานฟาร์มในแต่ละวันผ่านไปอย่างรวดเร็ว	3.54	0.93	ความสุขมาก
ความรื่นรมย์ในงานฟาร์มรวม	3.81	0.83	ความสุขมาก
ด้านความพึงพอใจต่องานฟาร์ม			
1. นิสิตมีความยินดีในการทำงานฟาร์ม โดยไม่มีความลังเลใจ	4.00	0.79	ความสุขมาก
2. นิสิตภูมิใจในตัวเองที่สามารถทำงานฟาร์มที่ไม่เคยทำได้สำเร็จ	4.15	0.95	ความสุขมาก
3. นิสิตรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่าจากการทำงานฟาร์ม	4.09	0.70	ความสุขมาก
4. งานที่นิสิตทำถึงแม้ผลที่ได้ออกมาไม่ดีเท่าที่ควร แต่นิสิตก็คิดว่า ได้ทำด้วยใจที่อยากจะทำและพอใจที่จะทำงานฟาร์ม	4.20	0.71	ความสุขมาก
5. นิสิตภาคภูมิใจที่จะพูดหรือบอกคนอื่นในงานฟาร์มที่ทำหรือรับผิดชอบ	4.25	0.72	ความสุขมาก
6. นิสิตรู้สึกพึงพอใจกับบทบาทหน้าที่หรืองานที่นิสิตได้รับผิดชอบในฟาร์ม	4.17	0.77	ความสุขมาก
7. งานฟาร์มในความรู้สึกของนิสิตเป็นงานที่สร้างความภูมิใจกับตัวนิสิต เช่น สามารถที่จะปลูกผักกินเองได้ ขยายพันธุ์พืชเองได้ สามารถเลี้ยงชีพในอนาคตได้ เป็นต้น	4.41	0.67	ความสุขมาก
ความพึงพอใจต่องานฟาร์มรวม	4.18	0.76	ความสุขมาก
ด้านความกระตือรือร้นต่องานฟาร์ม			
1. นิสิตทำงานฟาร์ม ด้วยความเต็มใจอยู่เสมอ	4.11	0.80	ความสุขมาก
2. นิสิตมีความรู้สึกตื่นตัวเสมอ ในการทำงานฟาร์ม เช่น ถึงเวลาเรียนก็จะรีบมาก่อนเวลา เป็นต้น	3.85	0.77	ความสุขมาก
3. นิสิตทำงานฟาร์ม ด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไว กระฉับกระเฉงเช่น การเตรียมแปลง ขุดดิน ถากหญ้า เป็นต้น	3.71	0.77	ความสุขมาก
4. นิสิตมักจะเร่งรีบเข้าฟาร์ม อย่างมีชีวิตชีวา กระปรี้กระเปร่า พร้อมที่จะลงมือทำงานที่ได้รับผิดชอบ	3.67	0.78	ความสุขมาก
5. นิสิตชอบทำในงานฟาร์มที่ท้าทายความสามารถของตัวเอง	3.86	0.87	ความสุขมาก

ตารางที่ 1 แสดงระดับความสุขในการทำงานฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา(ต่อ)

(N=256)

ประเด็นความสุขในการทำงานฟาร์ม	μ	σ	ระดับความสุข
1. เมื่อมีงานได้รับมอบหมายหรืองานฟาร์มที่จะต้องรับผิดชอบ นิสิตจะเตรียมความพร้อมอย่างมาก เพื่อจะให้งานประสบความสำเร็จ	3.95	0.80	ความสุขมาก
2. หากประสบปัญหา เช่น โรคพืช แมลงศัตรูพืช เข้าทำลายพืชที่นิสิตปลูก นิสิตจะพยายามเร่งรีบหาทางแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุดและทันท่วงที	4.05	0.74	ความสุขมาก
3. นิสิตมักจะกระตุ้นตัวเองในการทำงานอยู่เสมอ เพื่อที่จะให้งานสำเร็จ เช่น การสร้างแรงบันดาลใจให้กับตัวเอง เป็นต้น	4.00	0.74	ความสุขมาก
4. นิสิตชอบฟังข่าวสารสาระที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตร เพื่อนำมาประยุกต์ ใช้กับงานฟาร์ม	3.60	0.91	ความสุขมาก
ความกระตือรือร้นต่องานฟาร์มรวม	3.87	0.80	ความสุขมาก
รวมทั้ง 3 ด้าน	**3.93**	**0.54**	**ความสุขมาก**

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ความรักในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .843$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความสำเร็จมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .720$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .637$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สัมพันธภาพกับอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .594$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สิ่งอำนวนความสะดวกมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .578$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สุขภาพกายมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .559$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .523$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การเป็นที่ยอมรับมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .434$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .428$, $p = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 1

กำหนดให้ X_1 แทน สุขภาพกาย X_2 แทน สุขภาพจิต

X_3 แทน ความรักในงาน X_4 แทน ความสำเร็จในงาน

X_5 แทน การเป็นที่ยอมรับ X_6 แทน ความรับผิดชอบ

X_7 แทน สัมพันธภาพกับอาจารย์ X_8 แทน สิ่งอำนวยความสะดวก

X_9 แทน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน Y แทน ความสุขในการทำงานฟาร์ม

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับตัวแปรต้นของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(N=256)

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	Y
X_1	1									
X_2	.543*	1								
X_3	.540*	.573*	1							
X_4	.556*	.613*	.805*	1						
X_5	.296*	.357*	.470*	.459*	1					
X_6	.487*	.563*	.705*	.777*	.305*	1				
X_7	.503*	.490*	.583*	.630*	.287*	.968*	1			
X_8	.457*	.432*	.580*	.541*	.291*	.509*	.530*	1		
X_9	.431*	.540*	.461*	.506*	.381*	.507*	.564*	.481*	1	
Y	.559*	.523*	.843*	.720*	.428*	.647*	.594*	.602*	.428*	1

หมายเหตุ *= มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยในขั้นสุดท้าย ผลการศึกษาพบว่า ความรักในงาน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ถึงร้อยละ 71.0 (R^2 change = 0.710) ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรความรักในงาน คือตัวแปรสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถอธิบายความแปรปรวนเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1.9 (R^2 change = 0.09) กับทั้งตัวแปรสุขภาพกาย สามารถอธิบายความแปรปรวนเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ0.9 (R^2 change = 0.009) และตัวแปรสัมพันธภาพกับอาจารย์ สามารถอธิบายความแปรปรวนเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 0.5 (R^2 change = 0.005)

เมื่อพิจารณาตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้รวมร้อยละ 74.1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.862 และได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y} = - 0.142 + .706\ X_3 + .114\ X_8 + .112\ X_1 + .098\ X_7$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z = .665\ Z_{X3} + .123\ Z_{X8} + .097\ Z_{x1} + .091\ Z_{x7}$

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

(n=256)

Model	R^2 change	B	Beta	S.E.	T	P-value
ความรักในงาน (X_3)	0.710	0.706	0.665	0.047	14.920	0.000
สิ่งอำนวยความสะดวก (X_8)	0.019	0.114	0.123	0.038	2.981	0.003
สุขภาพกาย (X_1)	0.009	0.122	0.097	0.050	2.435	0.016
สัมพันธภาพกับอาจารย์ (X_7)	0.005	0.098	0.091	0.045	2.166	0.031

สรุปและอภิปรายผล

ระดับความสุขในภาพรวมของการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษานั้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านความรื่นรมย์ในงานฟาร์ม ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ถึงแม้ว่างานฟาร์มที่นิสิตทำอยู่จะต้องใช้ความอดทน แต่นิสิตก็ไม่เคยจะรู้สึกหมดกำลังใจที่จะต่อสู้ ในด้านความพึงพอใจต่องานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยงานฟาร์มในความรู้สึกของนิสิตเป็นงานที่สร้างความภูมิใจกับตัวนิสิต เช่น สามารถที่จะปลูกผักกินเองได้ สามารถขยายพันธุ์พืชเองได้ สามารถเลี้ยงชีพในอนาคตได้ และด้านความกระตือรือร้นต่องานฟาร์ม ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา อาจมาจากการที่นิสิตทำงานฟาร์ม ด้วยความเต็มใจอยู่เสมอ สอดคล้องกับ พรรนิภา สืบสุข (2548) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลได้กระทำในสิ่งที่ตนเองรัก รู้สึกสนุกสนาน และศรัทธาในงานที่ทำ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ที่ได้รับ เกิดการสร้างสรรค์ในทางบวก และสอดคล้องกับ Warr (2007) ที่กล่าวว่า ความสุขในการทำงานเป็นความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงานหรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงาน เพื่อเป็นฐานของการมีชีวิตที่ดีมีความสำคัญมากสำหรับทุกคนทั้งในการทำงานและชีวิตส่วนตัว ทุกคนเสาะแสวงหาและปรารถนาที่จะมีความสุขสามารถพัฒนาให้เกิดความสุขในการทำงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยในขั้นสุดท้าย มี 4 ปัจจัย ที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ดังนี้

1. ความรักในงาน พบว่า ความรักในงานของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจมีผลมาจากนิสิตเห็นความสำคัญของงานฟาร์มที่ได้รับผิดชอบ และผลสำเร็จของงานฟาร์มทำให้นิสิตมีความมุ่งมั่นทำงานอื่น ๆ ให้สำเร็จ สอดคล้องกับ Manion (2003) ที่กล่าวว่า การรับรู้ถึงความรู้สึกรักและผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับงาน รับรู้ว่าตนมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความยินดีในสิ่งที่เป็นองค์ประกอบของงาน กระตือรือร้น ตื่นเต้นดีใจ เพลิดเพลินในการที่จะปฏิบัติงานและปรารถนาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจรู้สึกเป็นสุขเมื่อได้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ รวมสิริ เมนะโพธิ (2550) กล่าวว่า กิจกรรมที่บุคคลต้องปฏิบัติเพื่อให้ภารกิจที่ตนเอง

ได้รับมอบหมายนั้นนั้นบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้ โดยบุคคลนั้นที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ตนเองทำ ทำด้วยความเต็มใจที่จะทำ ไม่รู้สึกอึดอัดในเวลาทำงาน และถิตรัตน์ ประสพชัย(2559) กล่าวว่า ความคิดและทัศนคติของพนักงานที่มีต่องานและองค์การเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะส่งผลต่อความกระตือรือร้นทุ่มเท และคุณภาพในการทำงานของบุคคล

2. สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจมีผลมาจากสถานที่ทำงาน ในฟาร์มมีความเหมาะสมกับงานที่ทำ และห้องปฏิบัติงานมีแสงสว่างเพียงพอ เป็นไปตามที่ ศิรินทร์ทิพย์ ผอมน้อย (2551) ได้กล่าวว่า สถานที่ทำงานและการจัดการคือสถานที่ทำงาน ทั้งลักษณะสภาพทั่วไปและลักษณะการจัดการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายงานนั้น ๆ รวมถึงชื่อเสียงของสถานที่ทำงานนั้น และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ความสว่างของแสง การถ่ายเทของอากาศการจัดชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น สอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ (2554) ได้กล่าวถึงสิ่งประกอบสำคัญที่ทำให้การทำงานมีความสุข คือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานเป็นสิ่งประกอบสำคัญที่ทำให้การทำงานมีความสุข การสนับสนุนการทำงานมีความสะดวกรวดเร็ว ในหน่วยงานควรมีเครื่องอำนวยความสะดวก และบรรยากาศในการทำงาน คือ สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป เช่น สถานที่ทำงาน เครื่องมืออุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน เป็นสิ่งประกอบที่ทำให้การทำงานมีความสุข เพราะสถานที่ทำงานสามารถบ่งบอกถึงภารกิจและความมั่นคงของหน่วยงานการจัด และตกแต่งสถานที่ทำงานให้สะอาดร่มรื่นสวยงาม จะเป็นการสร้างบรรยากาศให้คนในหน่วยงานมีความสบายใจอยากทำงาน

3. สุขภาพกาย พบว่า สุขภาพกายของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจมีผลมาจากการที่นิสิตมีการผ่อนคลายหลังจากการทำงานหนัก เช่น ฟังเพลง เล่นดนตรี นอนหลับ และงานที่นิสิตทำในฟาร์ม เปรียบเสมือนการออกกำลังกายไปในตัวได้อีกทางหนึ่ง ตามที่ ดลฤดี สุวรรคีรี (2550) กล่าวว่า การสร้างความสุขทางใจจึงควรทำร่วมกับการดูแลสุขภาพทางกายควบคู่กันไป ดังนั้นจึงต้องดูแลสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ โดยการออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30-60 นาที นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2541) กล่าวว่า การมีสุขภาพที่สมบูรณ์ คำว่า “สุขภาพ”หมายถึง สุขภาวะ เป็นภาวะที่บุคคลมีความสุขทางด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ (2553) กล่าวถึงองค์กรที่มีความสุขว่าจะต้องประกอบด้วยหัวใจสำคัญหลายอย่าง การมีสุขภาพดี (Happy body) สุขภาพที่แข็งแรงทั้งกายและใจมาจากการที่รู้จักใช้ชีวิต รู้จักกิน รู้จักนอน ชีวิตมีความสุข

4. สัมพันธภาพกับอาจารย์ พบว่า สัมพันธภาพกับอาจารย์ ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจจะมาจากนิสิตมีความเคารพรักในอาจารย์ และนิสิตรู้สึกได้ว่า อาจารย์ไม่ถือตัว มีความเป็นกันเองกับนิสิต สอดคล้องกับ ศิรินทร์ทิพย์ ผอมน้อย (2551) ได้กล่าวว่า ผู้บังคับบัญชาที่สามารถเข้าถึงผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับได้การทำงานนั้นจะมีความสุข ตามที่ วรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล (2557) กล่าวว่า สาขามีการจัดการเรียนการสอนในฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนทำให้มีการเสริมประสบการณ์ร่วมกันและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับคณาจารย์เป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่ออาจารย์ และสอดคล้องกับ ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และ อุษา ชูชาติ (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เป็นความรู้ในบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ครูเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กรักครูชอบครูและสนใจอยากจะเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักคณะกรรมการการศึกษาชาติ (2540) ที่ว่าเมื่อผู้เรียนเกิดความรักและศรัทธาต่อการเรียนทั้งต่อ

บทเรียนและครูผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยครูผู้สอนทำความเข้าใจระหว่างตัวผู้สอนกลับบทเรียน และตัวผู้สอนกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานฟาร์มของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีอยู่ 4 ปัจจัย ได้แก่ ความรักในงาน สิ่งอำนวยความสะดวก สุขภาพกาย สัมพันธภาพกับอาจารย์ อยู่ในระดับมาก เป็นการแสดงให้เห็นว่าสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับนิสิตดีอยู่แล้ว แต่เพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งกับนิสิตและสาขาวิชาฯยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต จึงควรที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 4 ด้านเป็นอันดับต้น กล่าวคือ

1) ความรักในงาน การส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ถึงความรู้สึกรักและผูกพันกับงานที่นิสิตทำและรับผิดชอบอยู่ อีกทั้งเห็นคุณค่าในงานที่ทำ ให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จซึ่งมีความภาคภูมิใจที่ได้จากการทำงานนั้น ๆ ของนิสิต

2) สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดสถานที่ที่เหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องมือเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงาน และอำนวยความสะดวกในการทำงานฟาร์มตามความต้องการของนิสิต

3) สุขภาพกาย การเสริมสร้างสุขสภาวะของนิสิตให้สมบูรณ์แข็งแรง ปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บ สามารถทำงานได้ตามปกติ ได้รับการพักผ่อนที่เพียงพอ และมีการดูแลสุขภาพร่างกายของตัวนิสิตอย่างสม่ำเสมอ

4) สัมพันธภาพกับอาจารย์ อาจารย์ให้คำแนะนำและให้กำลังใจนิสิตเสมอเมื่อนิสิตมีข้อผิดพลาดการที่นิสิตได้รับการเอาใจใส่ เช่น เวลาที่ทำงานมีอาจารย์คอยดูแลอยู่เสมอ เป็นต้น จะก่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษากับนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนเท่านั้นทั้งนี้ อาจจะขยายขอบเขตการศึกษากับนิสิตสาขาวิชาอื่น ๆ ในคณะต่าง ๆ ที่มีลักษณะงานที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาศึกษาเปรียบเทียบว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนานิสิตให้มีพฤติกรรมการทำงานที่ดีและมีความสุขในการทำงานยิ่งขึ้น

2. การขยายรูปแบบการศึกษาในเรื่องความสุขการทำงานไปยังของนิสิตที่เป็นศิษย์เก่า เพื่อให้ทราบถึงระดับของความสุข และปัจจัยในการทำงานเมื่อเวลาเปลี่ยนไปจะมีผลกับความสุขในการทำงานของนิสิตหรือไม่อย่างไร

References

Chatkhup, S. ,& Chu chat, U.(2002). “fuk samo̱ng hai khit yāng mī wičhāranayān”[Training the brain to think critically.]. BangKok: wattanaphanit.

Commission of national education. (1997). (rabop kānprakan khunnaphāp læ māttrathān kānsuksā hǣng chāt)["Quality assurance systems and standards. National Education"]. BangKok: pimdee

Commission of national education. (1997). “thritsadī kān rīanrū thāng dān lak thritsadī læ nǣo patibat” [Theory of learning theory and practice primary side]. BangKok: idea-square.

Department of Human and Community Resource Development. (2011). “laksūt witthayāsāt bandit sākhā kasēt læ singwǣtlo̱m suksā laksūt prapprung Pho̱.So̱. 2554.”[Bachelor of Agricultural Science and Environmental Education. Program. Fri. 2554]. Nakhon Pathom. Kasetsart University Kamphaeng Saen.

Institute for the promotion and development of innovation, (2011. May 9). “sing prako̱p samkhan thī thamhai kānthamngān mī khwām suk”[The important component that makes work happily]. Retrieved from http:/dnfe5.nfe.go.th/ilp/42023/42022-4.html.

Kasetsart University. (2016). “phǣn yutthasāt kānphatthanā bukkhalākō̱n mahāwitthayālai kasētsāt . 2556. pī Pho̱.So̱. 2556 - 2560” [Strategic Plan for the Development of Kasetsart University. 2556. Year 2556-2560.]

Kitti praphat, S. Sawsngfa, O. Fachachoeen, C. Phaothawi, N. & Nit nithi phrut, K.(2007 April 30). “khwām suk : krabūan that mai samrap kānphatthanā læ nayōbāi sāthārana”[Happiness: A New Paradigm for Development and Public Policy.]. Retrieved from http://www.happysociety. Org /EN/paper/paper09.pdf.

Manion, J., (2003), Joy at Work: Creating a Positive Workplace, Journal of Nursing AdministrationWarr .

Menapho, R.(2007). “khrūangmū wat kānthamngān yāng mī khwām suk ko̱rani suksā naksuksā phāk phisēt radap parinyā thō sathāban bandit phatthana bo̱rihān sāt”[Tracking work happily. Special Case Study]. (master’s). National Institute of development administration.

Phimphaphoṇ, T , Phasu non, P. (2016) ʻongprakoṓp khwām suk kānthamngān khoṇng phanakngān radap patibatkān nai thurakit rongræm mūang Phatthaya [Work Happiness Component of Operating Staff in Hotel Business, Pattaya City]. Veridian E-Journal, Silpakorn University. Year 9 No. 1 January – April, 2559:121 – 139.

Phomnoi, S. (2008, June). “khwām suk nai kānthamngān - sūn sukkhaphāp čhit čhangwat Trang” [Happiness at Work - Mental Health Center Trang.]. Retrieved from http://oknation .nationtv .tv/blog/print.php?id=278062

Sawaengphon, N. (2011). “patčhai thī mī phon tǭ khwām suk nai kānthamngān khoṇng bukkhalākǭn khana boṛihān thurakit mahāwitthayālai theknōlōyī rāt mongkhon”[Factors affecting happincess in personnel working at faculty of business administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi]((master’s). Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

Sinthanapanya, A. Songbandit, A. Bunthima, R. & Suphakit V. (2014). “kānbǭrihān khwām suk nai sathān sukṣā”[Executive happy in school]. Dhurakij Pundit University Research Service Center. Vol. 28 88 year review. Page: 15-32.

Sisa-at, B. (2011). “lakkān wičhai būangton”. [Preliminary research]. Bangkok: suweeriyasan.

Supnui, K. tanPhichai, P supanyo, W.(2013) “kānphatthanā laksūt fuk ʻoprom phū nam kitčhakam thangkān kasēt læ singwætloṃ suksā doī chai fām mahāwitthayālai pen thān kān rianrū” [The Development of Training Curriculum on Leadership in Agricultural and Environmental Education Activities Using a University’s Farm as a Learning Resource] Kasetsart J. (Soc. Sci) 34 : 1 – 14.

Supsuk, S.(2015).“khwāmsamphan rawāng kānraprū laksana ngān phāwa phū nam kān plīanplæng khoṇng hūanā hǭ phūpūai kap khwām suk nai kānthamngān khoṇng phayābān prachamkān rōngphayābān mahāwitthayālai khoṇng rat”[Relationships between work characteristics, transformational leadership of head nurses and joy at work of staff nurses, governmental university hospitals]. (master’s). Chulalongkorn University.

Suwankhiri, D. (2007). “khwāmsuk Pæt Prakānnaithithamngān”. [Happy Workplace], BangKok.

Traimongkhonkun, P. ,& Attraphon. S. (2012). “kān‘ǭkbæp kānwičhai”[Research Design]. BangKok: Publisher Kasetsart University.

ThawiTangtrakoon, W TanPhichai, P. Sisunuantaeng, S (2014). patčhai thī mī phon to‘attalak khoṇng nisit sākhā wichā kasēt læ singwætloṃ suksā mahāwitthayālai kasētsāt [Factors Affecting to the Identities of Students Majoring in Agriculturaland Environmental Education, Kasetsart University] Veridian E-Journal, Silpakorn University. Year 7 No. 3, September-December 2014:754-769.

Warr, P. (2007). Work, happiness, and unhappiness. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Wasanthanarat, C.(2010). “CSR Nai‘ongkoṇn Kāonāyāngmīkhwāmsukdūai Happy Workplace” [Inner CSR by Happy 8], BangKok: songkha-creation.

Wasi, P. (1998). “bon sēnthāng mai kān songsœ̄m sukkhaphāp ‘aphiwat chīwit læ sangkhom”[On the new road to promote health, infringe life and society]. BangKok: thaihealthbook.